

Statens tiltakspris for bostedsløse 2005:

Juryens begrunnelse

Om juryens arbeid

Statens tiltakspris for bostedsløse er en hederspris for tiltak innen den nasjonale strategi mot bostedsløshet ”På vei til egen bolig”.

Kreativitet og nytenkning i arbeidet med

- A. Etablering av boliger som integrerer tidligere bostedsløse i bomiljø og samfunn eller
- B. Etablering av tiltak som motvirker at bostedsløshet oppstår skal belønnes.

Tiltaket skal være opprettet i løpet av de siste tre år før tildelingen og må kunne dokumentere overføringsverdi til andre tiltak.

Statens tiltakspris for bostedsløse utdeles i år for første gang.

Juryen er valgt for tre år, og skal tildele prisen også i 2006 og 2007. Årets pris er den første.

Juryens medlemmer er: –

- Bente Osnes, underdirektør ved Husbanken region Oslo som leder
- Inger Lindgren, Ekspedisjonssjef i Kommunal og regionaldepartementet.
- Robert Bråthen, leder i organisasjonen Way Back
- Ellen Elster, seniorrådgiver i Sosial og helsedirektoratet
- Magne Hustad, seniorrådgiver i KS
- Kari Melhuus, rådgiver i Husbanken Region Trondheim

Sekretær for juryen har vært Gunnar Sveri, prosjektleder ved Husbankens strategikontor.

Av ni innsendte tiltak har juryen sett nærmere på to:

Rana kommune.

”Vi gjør så lite med bare hus”

Rana kommune har tatt tak i hele bostedsløshetsproblematikken i kommunen, og derunder etablert tiltak for vanskeligstilte rusmisbrukere. Tiltaket er en oppfølging av Boligsosial handlingsplan i kommunen.

Kartlegging viste at gruppen rusmiddelmisbrukere manglet tilrettelagte botilbud.

Beboerne er rusmiddelmissbrukere med en svært ustabil boligkarriere. De fleste har vært bostedsløse. Alle er blitt vurdert til å ha behov for et stort tjenestetilbud for å kunne få et stabilt boligforhold.

Boligene er integrert i vanlige bomiljø. Tiltaket består av 18 enkeltstående leiligheter i kommunal og privat boligmasse. I tillegg disponeres 6 leiligheter til målgrupper uten rusproblemer. Videre planlegges et fåtall småhus utenfor boligregulert område, for husstander med behov for å bo mer isolert kan få et tilbud.

Det er et mål at flest mulig skal ha mulighet til å eie sin egen bolig. 3 husstander har flyttet til selveid bolig og det arbeides med 4 nye slike flyttinger. Husbankens virkemidler, startlån og botilskudd, er brukt til å kjøpe bolig.

Kommunen har vist kreativitet ved individuelle tiltak og omfordeling av kommunale resurser. Kommunen har flyttet resurser fra sosialkontorets saksbehandling til individrettet oppfølging i bolig. Fokus er endret fra kontroll og gruppetiltak til individrettet bistand. Hjelpeapparatets tilgjengelighet er betydelig forbedret ved å etablere en åpen møteplass og ved et utvidet oppfølgingstilbud på ettermiddag og lørdag. Oppfølging er individuell, men det arbeides med den enkeltes nettverk. Endring læres ikke, men oppnås over lang tid.

Kommunens gjeldsrådgiver er en viktig del av det tverrfaglige samarbeid som også inkluderer øvrig sosialtjeneste, boligkontor, helsetjeneste og trygdeetat. Lokale banker er også engasjert. I brukerundersøkelse fremgår stor tilfredshet med både bolig og oppfølging. Hjelpeapparatets tilgjengelighet blir spesielt fremhevet

Juryen vurderer Ranas eksempel til å ha stor overføringsverdi til andre kommuner. De har:

- et differensiert tilbud, innenfor den ordinære boligmassen
- oppnådd tverrsektorielt samarbeid rundt den enkelte bruker
- flyttet resurser, og endret fokus fra kontroll og gruppetiltak til individrettet bistand
- som mål at flere skal eie egen bolig

Trondheim kommune

”Tiltak med småhus”

Dette tiltaket ble etablert i forbindelse med det statlige bostedsløseprosjektet. Kartlegging viste at en liten gruppe bostedsløse

ikke ønsker, eller har problemer med, å bo tett innpå andre. Flere av disse har bodd ute over lang tid.

Trondheim kommune setter tilbud til denne gruppen inn i en helhet, og viser at for noen få er dette et kvalitativt godt tilbud. Målsetting for tiltaket er å gi et alternativt boligtilbud til personer, som av ulike grunner ikke har funnet seg til rette i det eksisterende kommunale boligtilbudet.

Lokalisering av boligene og utformingen av disse gir mulighet for privatliv, med avstand til belastede miljøer og med et robust nabolag.

Småhusprosjektet er kreativt nybrottsarbeid for svært vanskeligstilte bostedsløse. Det består av 5 småhus på 35m², gjenoppsatte modulhus . Husene er etablert spredt på ulike tomter med sentral beliggenhet, men utenfor ordinære boområder. Ytterligere 5 småhus planlegges på andre tomter.

Beboerne trenger hyppig og individrettet oppfølging. I etableringsfasen ble det lagt ned et stort og faglig krevende arbeid for å motivere for boligene og følge innflyttingen. Kommunens tverrfaglige tjenester deltok i dette.

Oppfølging ytes fra Kong Carl Johans Arbeidsstiftelse.

Økonomirådgivning er en del av oppfølgingen.

Oppfølging er individuell, men det arbeides med den enkeltes nettverk. Det legges vekt på å tilby bistand på beboernes premisser, og belæring unngås.

Beboerne opptre med større verdighet, og har fått tilbake integritet. De stiller seg selv. Aggressiv adferd har avtatt, og oppfølgingspersonalet i boligene føler trygghet.

Juryen vurderer Trondheims eksempel til å ha stor overføringsverdi til andre kommuner. De har:

- sett behov for et spesielt botilbud til husstander som ikke kan integreres i ordinære boområder, innenfor et helhetlig tilbud.
- etablert småhus på ikke boligregulerte tomter, tross betydelig kritikk.
- gjennom sitt tilbud oppnådd at personer som ikke har bodd i flere år, har fått et stabilt boligtilbud.
- i samarbeid mellom kommune og stiftelse oppnådd et forpliktende og kvalitativt godt tilbud.

Juryen har lagt vekt på:

- mulig boligkarriere
- bred bruk av virkemidler

- helhet - tverrsektorielt samarbeid
- dreining av ressurser

Årets vinner

Er Rana kommune.

Oslo, 12.november 2005

Bente Osne, Husbanken

Inger Lindgren, KR D

Robert Bråthen, WayBack

Magne Hustad, KS

Ellen Elster, SHdir

Kari Melhuus, Husbanken